

Canvi d'ordre dins l'oració

desplaçament a la dreta	coma obligatòria	No n'han de fer res, els veïns. Ja li has donat el regal, al Pau? Que hi és, el Pau?
	sense coma amb el verb haver-hi	Que hi ha el Pau?
desplaçament a l'esquerra	coma obligatòria quan hi ha una inflexió tonal	Vergonya, ens hauria de fer. Que m'escollis, et dic! Al gimnàs, vols anar?
	coma opcional quan l'element desplaçat conté una informació coneguda	De desagraïts, l'infern n'és ple. De desagraïts l'infern n'és ple. La Paula, la veig molt millor. La Paula la veig molt millor.
	coma opcional quan l'oració comença amb un CCL o un CCT	Darrere la porta, hi tens el quadre. Darrere la porta hi tens el quadre. A les sis, es va posar a ploure. A les sis es va posar a ploure.
	coma opcional quan una subordinada adverbial precedeix l'oració principal	Si vols, vindré. Si vols vindré. Quan arribis, truca'm. Quan arribis truca'm.

Discurs directe

en la línia següent del discurs indirecte	veu del personatge	amb verb de dicció	Aleshores va mirar per la finestra i va dir: —Vatua l'olla, ara plou.
		sense verb de dicció	Aleshores va mirar per la finestra. —Vatua l'olla, ara plou.
en la línia següent del discurs indirecte	incís del narrador en posició final		—Vatua l'olla, ara plou —exclamà amb disgust.
		incís del narrador en posició intermèdia	—Vatua l'olla, ara plou —exclamà amb disgust— i ja no sortirem. —Vatua l'olla, ara plou —exclamà amb disgust—, i ja no sortirem. —Vatua l'olla, ara plou —exclamà amb disgust—. I ja no sortirem.
		incís del narrador en posició intermèdia	—Vatua l'olla, ara plou —exclamà amb disgust—. I ja no sortirem.
en la mateixa línia del discurs indirecte	veu del personatge	amb verb de dicció	Aleshores va mirar per la finestra i va dir: «Vatua l'olla, ara plou.»
		sense verb de dicció	Aleshores va mirar per la finestra. «Vatua l'olla, ara plou.»
	incís del narrador en posició final		«Vatua l'olla, ara plou», exclamà amb disgust.
		incís del narrador en posició intermèdia	«Vatua l'olla, ara plou», exclamà amb disgust, «i ja no sortirem.» «Vatua l'olla, ara plou», exclamà amb disgust. «I ja no sortirem.»

La puntuació (1)

introducció d'elements • enumeracions • alternança o oposició • entre subjecte i verb i entre verb i complements • vocatius • incisos • oracions de relatiu • aclariments, concrecions, explicacions • significats diferents • expressions imperatives, exclamatives i interrogatives • elisió del verb • canvi d'ordre dins l'oració • discurs directe

Introducció d'elements

enumeracions	Classificarem els pronoms en quatre grups: pronoms forts, pronoms febles, pronoms de relatiu i pronoms interrogatius.
explicacions, exemples, demostracions	Hi ha dues menes de menús: un de normal i un de vegetarià. En una novel·la d'intriga podem trobar-hi, per exemple, mots corrents com <i>majordom</i> i <i>crim</i> . En una novel·la d'intriga podem trobar-hi, per exemple, la frase següent: <i>Qui va matar el majordom?</i> , i moltes d'altres, és clar. Tens raó: dos i dos no sempre fan quatre.
citacions textuais	El portaveu de l'equip de govern va dir: «Que consti en acta que no estem d'acord amb aquest plantejament».

Enumeracions

horizontals	sintagmes	Porteu una carpeta, un llapis, una goma i un bolígraf.
	oracions	En Joan cuinava el dinar, la Marta treballava tot el dia i els nens eren a l'escola.
verticals	sintagmes	No us oblideu de portar: - un jersei - calçat adequat - una llanterna - una pila de recanvi
	oracions	Heu de seguir aquests passos: - Agafeu l'examen. - Llegiu bé els enunciats. - Marqueu la resposta adequada.
complexes		En Miquel té el cabell curt, ros i arissat; el nas petit, pigat i aguilenc; els ulls negres, rodons i brillants.

Alternança o oposició

alternança	La Jana ara diu que sí, ara diu que no.
oposició	Per berenar et pots menjar un briox, una ensaïmada o un croissant.

Entre subjecte i verb i entre verb i complements

entre subjecte i verb	subjecte curt	sense coma	El noi del jersey blau havia començat bé.
	subjecte llarg	coma opcional	El noi del jersey de ratlles amples blanques i negres havia sortit tard. El noi del jersey de ratlles amples blanques i negres, havia sortit tard.
entre verb i complements	CD	sense coma	La noia portarà un regal a cada company.
	CI	sense coma	La noia ha trucat als seus companys de classe.
	CP	sense coma	La noia s'interessa pels seus companys de classe.
	P	sense coma	La noia va tornar molt contenta de la festa.
	PN	sense coma	La noia estava molt contenta.

Vocatiu

en posició inicial	Mare, vine un moment.
en posició intermèdia	Vine, mare, mira qui hi ha.
en posició final	Afanya't, mare.

Incisos

en posició inicial	en general	Si fa bon temps i no plou, la setmana que ve anirem d'excursió a la Mola.
en posició intermèdia	en general	La setmana que ve, si fa bon temps i no plou, anirem d'excursió a la Mola.
	del narrador	—No havia sabut res més de tu! —va dir la Marta—. Quina alegria que em dónes!
en posició final	en general	La setmana que ve anirem d'excursió a la Mola, si fa bon temps i no plou.
	del narrador	—Enhorabona! —exclamà tota contenta, alhora que li estenia la mà.

Oracions de relatiu

explicatives amb puntuació	posició intermèdia	Els convidats, que portaven la invitació, van poder entrar de seguida.
	posició final	Ho va dir als assistents, que encara no sabien que haurien de pagar.
especificatives sense puntuació	posició intermèdia	Els convidats que portaven la invitació van poder entrar de seguida.
	posició final	Ho va dir als assistents que encara no sabien que haurien de pagar.

Aclariments, concrecions, explicacions

és a dir • o sigui	Estan a la nostra disposició, és a dir, que sempre que vulguis els pots avisar.
però • amb tot • de fet	La novetat de la resolució, però, està en el seu caràcter retroactiu.

Significats diferents

possibilitat 1	amb coma	El Joan sap que la Maria no trucarà, però encara que truqui, ell no acceptarà la invitació.
	significat 1	Qui no acceptarà la invitació és el Joan.
possibilitat 2	sense coma	El Joan sap que la Maria no trucarà, però encara que truqui ell no acceptarà la invitació.
	significat 2	Qui no acceptarà la invitació és la Maria.

Expressions imperatives, exclamatives i interrogatives

imperatives	Calla!	
exclamatives	Fantàstic!	
interrogatives	directes	Què t'empatolles, ara?
	indirectes	No sé què t'empatolles, ara.

Elisió del verb

amb verb explícit	L'Anna és de Sabadell; la Núria, de Terrassa. [La Núria és de Terrassa.]
amb verb implícit	Els mestres, en vaga a causa del conflicte amb el conseller. [Els mestres estan en vaga a causa del conflicte amb el conseller.]